

BELGISCH ARBITRAGEHOF VOOR DE SPORT

ARBITRALE UITSpraak

Zaak ARB. 148/19

Arbitragecollege samengesteld, in toepassing van artikel 14.3 van het arbitragereglement van het BAS, uit:

De Heer Stijn GEUKENS, Voorzitter en de Heren Marinus VROMANS en Mathieu ALBERS, arbiters;

Zitting woensdag 12 september 2019

INZAKE:

HET BONDSPARKET, met kantooradres te 1020 Brussel, Houba de Strooperlaan 145,

vertegenwoordigd door de Heer Kris WAGNER;

Appellant

TEGEN:

1. De **VZW KONINKLIJKE BELGISCHE VOETBALBOND** (hierna: 'KBVB'), met maatschappelijke zetel te 1020 Brussel, Houba de Strooperlaan 145, ondernemingsnummer 0403.543.160,

vertegenwoordigd door Mevrouw Pegie LEYS;

Eerste geïntimeerde

2. **R.S.C. ANDERLECHT NV**, met maatschappelijke zetel te 1070 Brussel, Theo Verbeecklaan 2, voetbalclub, aangesloten bij de KBVB onder stamnummer 00035;

Vertegenwoordigd door Meester Luc DELEU;

Tweede geïntimeerde

I. PROCEDURE

I.1. Aanleiding van de procedure is het verslag van de match delegate met betrekking tot de wedstrijd op 4 april 2019 tussen R.S.C. Anderlecht en Club Brugge K.V. De match delegate vermeldt in zijn verslag het volgende: *“(…) In de 3^e en 56e minuut: gezangen vanuit de zuidtribune “Alle boeren zijn homo’s”. In de 27e, 29e en 68e minuut waren de gezangen gericht naar de scheidsrechter: “Hij is de hoer van FCB”. In de 81e en 85e minuut werd er bij de uittrap door de doelman van Club Brugge KV de volgende spreekkoor geroepen: enculé, fils de pute”. Na het einde van de wedstrijd waren de gezangen “alle boeren zijn homo’s hoorbaar”.*

Het Bondsparket heeft op grond van artikel P.278.24 van het Bondsreglement bij ontvangst van dit verslag op 10 april 2019 een procedure aanhangig gemaakt tegen RSC Anderlecht voor de Geschillencommissie Hoger Beroep voor het Profvoetbal (hierna ook genoemd “Geschillencommissie”).

De zaak werd behandeld door de Geschillencommissie op haar zitting van 3 mei 2019. Het Bondsparket vorderde een sanctie van 4.000,00 euro ten laste van RSC Anderlecht.

De Geschillencommissie heeft bij beslissing van 17 mei 2019, in het dossier aldaar gekend onder nr. 34 (PO1 – wedstrijd RSC Anderlecht t. Club Brugge KV van 4 april 2019) de vordering van het Bondsparket ontvankelijk en deels gegrond verklaard en derhalve RSC Anderlecht veroordeeld tot een boete van € 1.000 op basis van volgende redenering:

‘(…) Het zingen van de woorden ‘alle boeren zijn homo’s’

Het louter gebruik van een term die een bevolkingsgroep aanduidt en een term die een welbepaalde seksuele geaardheid aanduidt zijn op zich niet kwetsend of discriminerend. Integendeel, indien men zou van oordeel zijn dat het louter gebruik op zich van deze woorden discriminerend is dan zou dit betekenen dat men er van uit gaat dat de bevolkingsgroep of de personen met de bedoelde seksuele geaardheid, op zich, inherent, minderwaardig zijn. Dat is niet het geval. (...) Anders wordt het uiteraard indien men loutere (sic) woord ‘boer’ of ‘homo’ zou laten vergezeld gaan met een of ander bijvoeglijk naamwoord, bijwoord, symbool (spandoek), gedraging en/of dergelijke meer (cfr. Hogervermelde circulaire) die wel als kwetsend of discriminerend zou kunnen aanzien worden. In case wordt bijgevolg het zingen van de woorden “alle boeren zijn homo’s” niet als kwetsend beschouwd. (...)

(…) Het zingen van de woorden ‘Enculé fils de pute’ naar de doelman van club Brugge. Wellicht wordt niet de persoon van de doelman gevisieerd. Hij wordt immers niet bij name genoemd. Maar wel de doelman als speler, als essentieel onderdeel, van de bezoekende club. Het gebruik op zich van de woorden “Enculé fils de pute” door de supporters van Anderlecht t.a.v. de doelman van Club Brugge tijdens de wedstrijd van 04.04.2019 wordt door de GCHBP wel als ‘kwetsende spreekkoren’ beschouwd en dient gestraft te worden zoals hierna bepaald.

(...) Het zingen van de woorden “hoer” naar de scheidsrechter, heeft op zich duidelijk een kwetsend karakter. Het betreft een ventilatie van gevoelens omtrent het wedstrijdverloop. In het bijzonder een uiting van frustratie en machteloosheid ten aanzien van scheidsrechterlijke beslissingen die al dan niet als rechtvaardig worden beschouwd. (...)

Dit verdient en vereist een verhoogde graad van respect vanwege de clubs ten aanzien van de scheidsrechter, ook en in het bijzonder wat betreft hun verplichtingen naar het gedrag van hun supporters ten aanzien van de scheidsrechter. (...)

(...) De GCHBP is dan ook van mening dat in onderhavige zaak een geldboete van 1.000 € aangewezen is.

I.2. De GCHBP sprak RSC Anderlecht zodoende vrij voor het spreekkoor “alle boeren zijn homo’s”. Het Bondsparket heeft op grond van de bevoegdheid haar verleend door artikel B1723.12, evenals artikel P.272.223, alsook enige andere toepasselijke bepaling uit het Bondsreglement KBVB, tegen deze beslissing bij verzoekschrift neergelegd op 24 mei 2019 beroep aangetekend bij het Belgisch Arbitragehof voor de Sport (hierna ook genoemd “BAS”).

Het Bondsparket vordert dat de bestreden beslissing op dat punt teniet zou worden gedaan, zou worden hervormd, en te zeggen voor recht dat RSC Anderlecht zich in hoofde van haar toeschouwers door middel van het spreekkoor “*alle boeren zijn homo’s*” schuldig heeft gemaakt aan “spreekkoren die kwetsend end/of discriminerend zijn”.

Zij vordert de veroordeling van RSC Anderlecht tot in hoofde het betalen van een bijkomende boete van 2.500,00 euro meer de kosten van het geding.

RSC Anderlecht tekende op haar beurt, middels haar besluiten, incidenteel hoger beroep aan. Zodoende vordert zij dat de bestreden beslissing wordt hervormd en zij wordt vrijgesproken voor alle aan haar ten laste gelegde betichtingen.

De conclusiekalender werd vastgelegd en de pleitzitting werd bepaald op 12 september 2019.

De partijen hebben conform deze conclusiekalender besluiten neergelegd.

Het Arbitragecollege heeft de zaak behandeld op de voorziene zitting van 12 september 2019.

Voor het Bondsparket verschijnt bondsprocureur Kris Wagner. Voor RSC Anderlecht verschijnt haar raadsman Mtr. Luc DELEU. Voor de KBVB verschijnt Mevrouw Pegie LEYS.

De partijen verklaren geen bezwaar te hebben tegen de publicatie van de beslissing op de website van het BAS.

Het Arbitragecollege heeft daarop alle partijen gehoord in hun middelen. Het Arbitragecollege heeft kennis genomen van de besluiten van partijen en de stukken van het dossier, met inbegrip van de stukken neergelegd door partijen. Het heeft de zaak nadien in beraad genomen.

II. VOORWERP VAN DE VORDERINGEN

II.1. Het Bondsparket vordert dat de bestreden beslissing van 17 mei 2019 van de Geschillencommissie deels teniet zou worden gedaan en te zeggen voor recht dat het spreekkoor “*alle boeren zijn homo’s*” wel degelijk een inbreuk inhoudt tegen artikel B.307 van het Bondsreglement en zodoende te zeggen dat RSC Anderlecht zich middels haar toeschouwers schuldig heeft gemaakt aan “spreekkoren die kwetsend en/of discriminerend zijn in de zin van de nr. 2 van het indicatieve tabel profvoetbal voor clubs”.

Het Bondsparket vordert zodoende dat aan RSC Anderlecht een bijkomende boete wordt opgelegd van 2.500,00 euro, meer de kosten van het geding.

II.2. De vzw KBVB vordert dat het beroep van het Bondsparket gegrond zou worden verklaard.

II.3. RSC Anderlecht vordert de bevestiging van de beslissing van de Geschillencommissie voor wat betreft de beslissing dat het spreekkoor “*alle boeren zijn homo’s*” niet als kwetsend en/of discriminerend kan worden beschouwd en stelt verder middels haar besluiten een incidenteel beroep in, waarbij RSC Anderlecht vordert dat de beslissing van 17 mei 2019 van de Geschillencommissie teniet wordt gedaan voor wat betreft de beslissing dat de spreekkoren “*Enculé fils de pute*” en “*hij is de hoer van FCB*” wel als kwetsend en/of discriminerend dienen te worden beschouwd. Zij vordert zodoende dat de bestreden beslissing wordt hervormd en zij wordt vrijgesproken voor alle aan haar ten laste gelegde betichtingen

III. DE FEITEN EN DE BESLISSING VAN DE GESCHILLENCOMMISSIE HOGER BEROEP VOOR HET PROFVOETBAL

III.1. Er is geen betwisting over de feiten die aan de basis liggen van de vordering van het Bondsparket.

Het Arbitragecollege herhaalt het hoger reeds aangehaalde spreekkoor: *In de 3^e en 56^e minuut: gezangen vanuit de zuidtribune “Alle boeren zijn homo’s”. In de 27e, 29e en 68e minuut werden de volgende gezangen gericht naar de scheidsrechter: “Hij is de hoer van FCB”. In de 81e en 85e minuut werd er bij de uittrap door de doelman van Club Brugge KV*

het volgende spreekkoor geroepen: enculé, fils de pute”. Na het einde van de wedstrijd waren de gezangen “ alle boeren zijn homo ’s hoorbaar”.

III.2. Artikel B307 van het Bondsreglement waarvan de schending door het Bondsparket wordt ingeroepen, luidt als volgt:

“Artikel B307 Neutraliteit en niet-discriminatie:

1. De clubs verbinden er zich toe neutraal te blijven op politiek, filosofisch en godsdienstig vlak.

2. Elke discriminatie van een land, een persoon of een groep personen op basis van zogenaamd ras, gender, huidskleur, afkomst, etnische afstamming, seksuele geaardheid, burgerlijke staat, sociale positie, geboorte, vermogen, leeftijd, het geloof, levensbeschouwing, politieke overtuiging of syndicale overtuiging, taal of om elke andere reden is streng verboden, en kan aanleiding geven tot een in Art. B1901 voorziene disciplinaire sanctie (zo nodig aangevuld met sancties zoals vermeld in boeken P, V en A), evenals tot een schorsing of schrapping, zonder dat enig bijzonder opzet vereist is.

3. Alle verbale en non-verbale uitingen (andere dan louter individuele), die hetzij kwetsend of beledigend zijn ten aanzien van een persoon of groep van personen kunnen aanleiding geven tot de in Art. B1901 voorziene disciplinaire sancties (zo nodig aangevuld met sancties zoals vermeldt in boeken P,V en A) zonder dat enig bijzonder opzet vereist is.

4. De clubs zien er ook op toe eenzelfde verbintenis in hun statuten en huishoudelijk reglement op te nemen ten aanzien van hun leden en in hun reglement van inwendige orde ten aanzien van hun supporters, en zijn verantwoordelijk voor de naleving ervan door hun supporters. Zelfs indien de kwetsende of beledigende uitlating louter individueel is, hebben de clubs de plicht om alle nuttige/nodige maatregelen te nemen om de in gebreke zijnde supporters te identificeren opdat ten aanzien van hen maatregelen kunnen worden genomen (bv. burgerrechtelijke uitsluiting).”

III.3. De voor de beoordeling van het beroep relevante paragrafen van de beslissing van de Geschillencommissie luiden als volgt:

“(…)De vraag is of er een rationeel en proportioneel verband bestaat tussen de gebeurlijke beteugelingsmaatregelen en het beoogde doel (EHRM: Perinçek vs Zwitserland dd. 15/10/2015; Karcsony e.a. vs Hongarije dd. 17/05/2016; Carvalho vs Portugal dd. 06/11/2018). De bedoeling is uiteraard om het voetbalspel ordentelijk en correct te laten verlopen en kwetsend gedrag ten aanzien van personen te vermijden onder het mom dat dit scheidsrechters dan wel supporters of spelers van de tegenstrever zijn. (...) Men moet

uiteraard een zekere marge toelaten. Maar het gebruik van op zich beledigende woorden dient vermeden te worden cfr. De hierna vermelde BAS-rechtspraak. (...)

De gebruikte termen

De GHCBP verwijst voor wat betreft het begrip kwetsende spreekkoren naar de beslissing van het Court of Arbitration for Sport dd 16/11/2017 (gebruik van “eeeh Puto” in de wedstrijden Mexico/El Salvador & Mexico/Canada). Hierin werd gesteld dat het louter gebruik van kwetsende woorden voldoende is voor betuigeling ongeacht de bedoeling van degenen die de woorden uitspreken noch de geïmpliceerde persoon.

Tolerantiegrens

Voor wat betreft het afbakenen van de tolerantiegrenzen van de gebruikte bewoordingen verwijst de GHCBP naar de circulaire dd. 14/12/2006 OOP 40 houdende richtlijnen aangaande kwetsende, racistische en discriminerende spreekkoren naar aanleiding van voetbalwedstrijden.

Het zingen van de woorden “alle boeren zijn homo’s”.

Het louter gebruik van een term die een bevolkingsgroep aanduidt en een term die een welbepaalde seksuele geaardheid aanduidt zijn op zich niet kwetsend of discriminerend.

Integendeel, indien men zou van oordeel zijn dat het louter gebruik op zich van deze woorden discriminerend is dan zou dit betekenen dat men er van uit gaat dat de bevolkingsgroep of de personen met de bedoelde seksuele geaardheid, op zich, inherent, minderwaardig zijn. Dat is niet het geval. Het woord “boer” is een loutere benaming van een specifieke welbepaalde bevolkingsgroep. Zonder meer en zonder enige bijzondere, laat staan enige minderwaardige of discriminerende, connotatie. Idem wat betreft het woord “homo”.

Anders wordt het uiteraard indien men het loutere woord ‘boer’ of ‘homo’ zou laten vergezeld gaan met een of ander bijvoeglijk naamwoord, bijwoord, symbool (spandoek), gedraging en/of dergelijke meer (cfr. Hogervermelde circulaire) die wel als kwetsend of discriminerend zou kunnen aanzien worden.

In casu wordt bijgevolg het zingen van de woorden “alle boeren zijn homo’s” niet als kwetsend beschouwd. (...)

Het zingen van de woorden ‘Enculé fils de pute’ naar de doelman van club Brugge.

Wellicht wordt niet de persoon van de doelman geïmpliceerd. Hij wordt immers niet bij name genoemd. Maar wel de doelman als speler, als essentieel onderdeel, van de bezoekende club. Het gebruik op zich van de woorden “Enculé fils de pute” door de supporters van Anderlecht t.a.v. de doelman van Club Brugge tijdens de wedstrijd van 04.04.2019 wordt door de GHCBP wel als ‘kwetsende spreekkoren’ beschouwd en dient gestraft te worden zoals hierna bepaald.

(...) Het zingen van de woorden “hoer” naar de scheidsrechter, heeft op zich duidelijk een kwetsend karakter.

Het betreft een ventilatie van gevoelens omtrent het wedstrijdverloop. In het bijzonder een uiting van frustratie en machteloosheid ten aanzien van scheidsrechterlijke beslissingen die al dan niet als rechtvaardig worden beschouwd. (...)

Dit verdient en vereist een verhoogde graad van respect vanwege de clubs ten aanzien van de scheidsrechter, ook en in het bijzonder wat betreft hun verplichtingen naar het gedrag van hun supporters ten aanzien van de scheidsrechter. (...)

(...) De GCHBP is dan ook van mening dat in onderhavige zaak een geldboete van 1.000 € aangewezen is.”

IV. BEOORDELING

IV.1. DE BEVOEGDHEID VAN HET BAS:

De bevoegdheid van het BAS volgt uit artikel B.1723.12 van het Bondsreglement en wordt niet betwist.

IV.2. ONTVANKELIJKHEID VAN HET BEROEP:

Het beroep is tijdig aangetekend binnen de voorziene termijn van zeven dagen die ingaat op de eerste werkdag die volgt op de datum van uitspraak van de aangevochten beslissing, zoals bepaald in artikel B1716 van het Bondsreglement.

Het Arbitragecollege is voorts van mening dat ook het incidenteel beroep door RSC Anderlecht tijdig en correct werd ingesteld.

IV.3. DE GEGRONDHEID VAN HET BEROEP:

IV.3.1. Het Bondsparket vordert in zijn beroepsakte dat de bestreden beslissing deels teniet zou worden gedaan en te zeggen voor recht dat RSC Anderlecht zich middels haar toeschouwers schuldig heeft gemaakt aan “sprekkoren die kwetsend en/of discriminerend zijn”.

Het Bondsparket vordert de veroordeling van RSC Anderlecht in hoofdorde tot het betalen van een bijkomende boete van 2.500,00 euro.

In het beschikkend gedeelte van zijn latere besluiten handhaaft het Bondsparket deze vordering.

RSC Anderlecht vordert middels haar incidenteel beroep eveneens dat de bestreden beslissing deels teniet zou worden gedaan en verzoekt zodoende dat zij wordt vrijgesproken voor de beide andere spreekkoren “*enculé fils de pute*” en “*hij is de hoer van FCB*”, waarbij de vrijspraak voor het spreekkoor “*alle boeren zijn homo’s*” wordt bevestigd.

IV.3.2. Het Bondsparket stelt onder meer dat de kwetsieuze spreekkoren haaks staan op de basiswaarden van het Belgisch voetbal, maatschappelijk niet aanvaardbaar zijn en kunnen (alook moeten) gelden als discriminerende en/of kwetsende spreekkoren in de zin van nr. 2 van de indicatieve tabel profvoetbal voor clubs en dat de beteugeling hiertegen geen inbreuk is op het recht van vrije meningsuiting.

Voorts stelt het Bondsparket dat enig **bijzonder opzet** om iemand met zo’n spreekkoor te kwetsen, niet moet worden aangetoond en in dat verband verwijst zij naar de huidige formulering van art. B.307 van het Bondsreglement KBVB, zoals hierboven geciteerd. Bijzonder opzet (m.a.w. in casu: de intentie om homoseksuele mensen te kwetsen) is niet vereist binnen het huidige reglementair kader. Het Bondsparket is van mening dat dit niet betekent dat er dan onduidelijkheid zou ontstaan over de beantwoording van de vraag of er dan een “gewoon” of “algemeen” opzet vereist is, aangezien het zingen van spreekkoren vanzelfsprekend geen gedragingen zijn die men per ongeluk of uit onachtzaamheid begaat en stelt dat een spreekkoor evenmin racistisch dient te zijn om ongewenst te zijn in de zin van het Bondsreglement. Het volstaat dat een spreekkoor kwetsend of beledigend is voor een bepaalde bevolkingsgroep (of ten aanzien van één enkele persoon).

Voor wat betreft de objectieve aansprakelijkheid van de club voor het gedrag van haar supporters meent het Bondsparket dat er geen discussie kan bestaan en verwijst zij in die zin naar de talrijke rechtspraak van zowel het BAS, het CAS/TAS en de motivatie van de Geschillencommissie in deze zaak in eerste aanleg, waarbij deze, aldus het Bondsparket, terecht besluit, op basis van een gedetailleerde analyse met verwijzing naar aan aantal toepasselijke regels uit het Bondsreglement alsook uit de FIFA code, dat in casu de objectieve aansprakelijkheid van R.S.C. Anderlecht buiten kijf staat en zij meent tot slot dat ook artikel B.307 lid 4 hierin duidelijk is.

Tot slot reageert het Bondsparket eveneens op het incidenteel beroep ingesteld door RSC Anderlecht. Zij meent dat de Geschillencommissie terecht tot een veroordeling van RSC Anderlecht is overgegaan voor wat betreft de twee andere spreekwoorden ook al zouden noch de scheidsrechter, noch de betrokken doelmannen gekwetst geweest zijn door de spreekkoren. Ook het niet toepassen van de procedure in artikel P813 voorkomt dit niet, daar deze bepaling uitdrukkelijk stipuleert: “*Het niet toepassen van deze procedure door de scheidsrechter staat evenwel de vervolging en de veroordeling van inbreuken op Art. B307 niet in de weg.*” Een spreekkoor kan, aldus het Bondsparket, aanleiding geven tot tuchtvervolging, ongeacht of het stappenplan wordt toegepast of niet. In die zin vraagt het Bondsparket het incidenteel beroep van RSC Anderlecht af te wijzen.

IV.3.3. De KBVB stelt op haar beurt dat het zich noch in rechte, noch in feite kan vinden in de bestreden beslissing en de motivering rond het spreekkoor “*Alle boeren zijn homo’s*”, waarbij de Geschillencommissie verkeerdelijk verwijst naar OOP40 van 2006 en hierdoor het daarna gewijzigde artikel B307 van het Bondsreglement in rechte miskent.

Voorts staat, aldus de KBVB, de motivering onder 4.3.2.2 van de kwestieuze beslissing van de Geschillencommissie haaks op de basiswaarden van de KBVB en dient ontegensprekelijk te worden vastgesteld dat de kwestieuze spreekkoren minstens een kwetsend karakter hebben in de zin van artikel B307 van het Bondsreglement, waarbij de intentie van de “zangers” in deze irrelevant is. Ook in feite kan de motivering van de GCHBP onder 3.3 van de bestreden beslissing in deze niet gevolgd worden.

De KBVB vordert dan ook de hervorming van de beslissing van de GCHBP op dit punt en verzoekt huidig Arbitragecollege om het verzoek tot hervorming van de KBVB ontvankelijk en gegrond te verklaren, dienvolgens vast te stellen dat de kwestieuze spreekkoren minstens een kwetsend karakter hebben in de zin van artikel B307 van het Bondsreglement ten aanzien van de geviseerde bevolkingsgroep (zijnde homo’s), waarvoor RSC Anderlecht objectief aansprakelijk is.

Voor wat de sanctie betreft, volgt de KBVB de vordering van het Bondsparket.

De KBVB vordert voor wat betreft het incidenteel hoger beroep van Anderlecht, dit als ongegrond af te wijzen.

IV.3.4. RSC Anderlecht stelt in haar besluiten tot slot dat ondanks het feit dat het recent gewijzigde artikel B307 een “*bijzonder opzet*” uitsluit, dit geen absolute uitsluiting van elke mogelijkheid tot verweer kan inhouden en verwijst hiervoor naar artikel B116. Dit artikel B116 is een algemene regel van toepassing op het volledige bondsreglement en derhalve ook op artikel B307 inclusief de wijziging met betrekking tot het “*bijzonder opzet*”.

In navolging hiervan verwijst de raadsman van RSC Anderlecht naar rechtspraak van het toenmalig Arbitragehof (thans Grondwettelijk Hof) rond de vrijheid van meningsuiting, waarbij het toenmalig Arbitragehof (thans Grondwettelijk Hof) stelt dat er slechts sprake kan zijn van aanzetten tot discriminatie, haat of geweld indien de uitlatingen of geschriften die respectievelijk gedaan of verspreid zijn in de omstandigheden beschreven in artikel 444 van het Strafwetboek, aanmoedigen of aansporen tot discriminatie. Dat er een onderscheid dient te worden gemaakt tussen de uiting van een mening, die vrij blijft – ook al is zij scherp, kritisch of polemisch – en het aanzetten tot discriminatie, haat of geweld dat alleen strafbaar is wanneer wordt aangetoond dat er sprake is van een voornemen om aan te zetten tot discriminerend, haatdragend of gewelddadig gedrag. RSC Anderlecht is van mening dat dit opzet geenszins aanwezig is.

In een volgend punt stelt RSC Anderlecht dat de spreekkoren enkel individuen kunnen worden aangewreven en niet de club zelf. Zij stelt zodoende dat er geen “*objectieve aansprakelijkheid*” kan worden weerhouden wat betreft de vermeende “Spreekkoren”. Te

meer daar een club **nooit** preventief kan controleren op het hebben van een stem, het gebruik van die stem en de wijze van gebruik en zichzelf, als club, al het nodige doet om dit net te vermijden en hieromtrent de supporters te sensibiliseren.

Voor de volledigheid verwijst RSC Anderlecht trouwens ook naar het jarenlange gedoogbeleid en de willekeur die enigszins bestaat naar gelang welke match delegate aanwezig is.

Tot slot stelt RSC Anderlecht middels haar besluiten incidenteel beroep in tegen de veroordeling voor de spreekkoren ‘*enculé fils de pute*’ en ‘*hij is de hoer van FCB*’.

De bestreden beslissing stelt dat het loutere gebruik van het woord “*hoer*” en “*enculé fils de pute*” als kwetsend dienen te worden beschouwd en als dusdanig gesanctioneerd, terwijl noch de doelman noch de scheidsrechter zich geraakt gevoeld hebben door de bewuste gezangen, laat staan gekwetst om reden dat de procedure voorzien in artikel P813, en zelfs niet één van de opgenomen stappen, niet werd toegepast.

Deze procedure stelt:

“2. Verbaal geweld (spreekkoren) en wanordelijkheden buiten het speelveld in het profvoetbal. Hier zal de scheidsrechter in meerdere fasen optreden. Het niet toepassen van deze procedure door de scheidsrechter staat evenwel de vervolging en de veroordeling van inbreuken op Art. B307 niet in de weg.

21. Fase 1:

- *hij roept beide kapiteins en deelt hen mede dat hij de intentie heeft een omroep te laten doen via de stadionomroeper en hij vraagt hun medewerking om de supporters tot kalmte aan te manen.*
- *hij vraagt de terreinafgevaardigde een 1ste omroep te doen via de stadionomroeper. De terreinafgevaardigde informeert onmiddellijk de veiligheidsverantwoordelijke.*

22. Fase 2:

- *indien de houding van het publiek niet verbetert, onderbreekt hij de wedstrijd en vraagt de spelers tijdelijk naar de kleedkamers te gaan.*
- *hij vraagt de terreinafgevaardigde een 2de omroep te doen via de stadionomroeper. De terreinafgevaardigde informeert onmiddellijk de veiligheidsverantwoordelijke.*
- *hij hervat het spel na een betekenisvolle onderbreking (duur overeenkomstig de reglementaire wachttijden).*

23. Fase 3:

231. Hij moet de wedstrijd definitief staken indien tijdens de onderbreking de houding van het publiek dat verantwoordelijk was voor de toepassing van fase 2 niet verbetert of indien, nadat de rust was weergekeerd, zijn houding terug verslechtert.

Hij neemt hierover contact op met de veiligheidsverantwoordelijke van de organisator en de politie. (...)”

Afsluitend stelt RSC Anderlecht dat het geenszins de bedoeling kan zijn wekelijks een club te sanctioneren voor inbreuken waar zij zelfs niets tegen kan beginnen, anders dan te sensibiliseren en mee te werken in het kader van identificatie, hetgeen reeds wordt toegepast.

IV.4. BEOORDELING:

IV.4.1. Het Arbitragecollege is vooreerst van mening dat de bepalingen van het Bondsreglement (en het bijhorende tuchtrecht) primeren op toepasselijke wetgeving (o.a. de strafwet). Dat het tuchtrecht primeert vloeit voort uit artikel 2 van de wet van 24 mei 1921 tot waarborging der vrijheid van vereniging, zonder dat dit weliswaar afbreuk doet aan het marginaal toetsingsrecht waarover de rechter, tot wie een betrokkene zich kan wenden, beschikt.

IV.4.2 Artikel B307.2 van het Bondsreglement bepaalt: *“Elke discriminatie van een land, een persoon of een groep personen op basis van zogenaamd ras, gender, huidskleur, afkomst, etnische afstamming, seksuele geaardheid, burgerlijke staat, sociale positie, geboorte, vermogen, leeftijd, het geloof, levensbeschouwing, politieke overtuiging of syndicale overtuiging, taal of om elke andere reden is streng verboden, en kan aanleiding geven tot een in Art. B1901 voorziene disciplinaire sanctie (zo nodig aangevuld met sancties zoals vermeld in boeken P, V en A), evenals tot een schorsing of schrapping, zonder dat enig bijzonder opzet vereist is.”*

Artikel B307.3 van het Bondsreglement bepaalt vervolgens:

“Alle verbale en non-verbale uitingen (andere dan louter individuele), die hetzij kwetsend of beledigend zijn ten aanzien van een persoon of groep van personen kunnen aanleiding geven tot de in Art. B1901 voorziene disciplinaire sancties (zo nodig aangevuld met sancties zoals vermeld in boeken P, V en A) zonder dat enig bijzonder opzet vereist is”. “

Tot slot bepaalt artikel B307.4 van het Bondsreglement:

“ De clubs zien er ook op toe eenzelfde verbintenis in hun statuten en huishoudelijk reglement op te nemen ten aanzien van hun leden en in hun reglement van inwendige orde ten aanzien van hun supporters, en zijn verantwoordelijk voor de naleving ervan door hun

supporters. Zelfs indien de kwetsende of beledigende uitlating louter individueel is, hebben de clubs de plicht om alle nuttige/nodige maatregelen te nemen om de in gebreke zijnde supporters te identificeren opdat ten aanzien van hen maatregelen kunnen worden genomen (bv. burgerrechtelijke uitsluiting).”

De relevante paragraaf in de disciplinaire code van het FIFA luidt vrij vertaald als volgt: *“Discriminatie 1. a) Ieder die de waardigheid beledigt van een individu of een groep van individuen door middel van controversiële, discriminerende of denigrerende woorden of gedragingen aangaande diens ras, huidskleur, taal, godsdienst of afkomst zal bestraft worden (...).”*

Artikel 8 van bijlage 2 van het Bondsreglement (Veiligheid, Burgerrechtelijke uitsluiting) bepaalt sinds 1 februari 2019: *“In het stadion zijn beledigende, kwetsende, provocerende en/of discriminerende (racistische, xenofobe, ...) teksten, symbolen, spreekkoren, gebaren en uitlatingen verboden.”*

IV.4.3. Het Arbitragecollege stelt in de eerste plaats vast dat het Bondsreglement sedert 1 januari 2019 aangepast werd en in het desbetreffende artikel B307 meermaals nadrukkelijk werd toegevoegd dat geen bijzonder opzet meer vereist is. Het Arbitragecollege stelt zich hierbij de vraag of dan wel nog een gewoon opzet vereist is, dan wel of het de intentie is dat in het geheel geen opzet meer vereist zou zijn.

De huidige bewoording blijft dus enigszins voor interpretatie vatbaar en is enigszins onduidelijk, welke onduidelijkheid tot voordeel van RSC Anderlecht strekt. Zij volgt de KBVB niet in haar opvatting dat dit rechtsbeginsel, in dubio pro reo, niet zou gelden en dat de intentie duidelijk uit het artikel blijkt.

Indien de intentie erin bestond elke vorm van opzet uit te sluiten, begrijpt het Arbitragecollege op geen enkele manier waarom de KBVB alleen het element “bijzonder opzet” en niet elke graad van opzet als bestanddeel in de betrokken verbodsbepaling heeft geschrappt.

Om die reden gaat het Arbitragecollege er van uit dat er nog steeds een gewoon opzet is vereist voor de toepassing van het artikel B307.2 en B307.3 en is zij van mening dat er nog steeds wetens en willens spreekkoren dienen te bestaan die discriminerend (artikel B307.2) dan wel kwetsend of beledigend kunnen overkomen ten aanzien van personen of een groep van personen (artikel B307.3). Zij is het er echter mee eens dat de discussie omtrent het al dan niet bestaan van een gewoon/algemeen opzet mogelijks een theoretische discussie blijft.

IV.4.4. Het Arbitragecollege is van mening dat een dergelijk voornemen/opzet om te kwetsen niet bewezen is voor wat betreft de benaming rond de geuzennaam ‘boeren’ in zoverre hier al enige discussie werd gevoerd, quod non.

IV.4.5. Het Arbitragecollege is het eveneens eens met partijen dat het woord ‘homo’ als een op zichzelf staand woord en in een correct, hedendaags, woordgebruik een neutraal woord is en derhalve niet als kwetsend of beledigend kan beschouwd worden. Het Arbitragecollege deelt het daaropvolgend standpunt van de Geschillencommissie en, in navolging daarvan, de stelling van RSC Anderlecht niet, waar zij stelt:

“Het louter gebruik van een term die een bevolkingsgroep aanduidt en een term die een welbepaalde seksuele gaardheid aanduidt zijn op zich niet kwetsend of discriminerend. Integendeel, indien men zou van oordeel zijn dat het louter gebruik op zich van deze woorden discriminerend is dan zou dit betekenen dat men er van uit gaat dat de bevolkingsgroep of de personen met de bedoelde seksuele gaardheid, op zich, inherent, minderwaardig zijn. Dat is niet het geval. (...)

Anders wordt het uiteraard indien men loutere woord ‘boer’ of ‘homo’ zou laten vergezeld gaan met een of ander bijvoeglijk naamwoord, bijwoord, symbool (spandoek), gedraging en/of dergelijke meer (cfr. Hogervermelde circulaire) die wel als kwetsend of discriminerend zou kunnen aanzien worden.”

Het Arbitragecollege kan zich niet verenigen met de stelling van RSC Anderlecht, dat het gebruikte spreekwoord ‘*alle boeren zijn homo*’ niet als discriminerend of beledigend kan worden beschouwd. De stelling “*alle boeren zijn homo’s*” is evident onjuist en heeft los van enige context geen enkele betekenis. Door dat spreekwoord in een bepaalde context te gebruiken, in casu die van een voetbalwedstrijd om de tegenstander of haar supporters te raken, krijgt dat spreekwoord, een negatieve lading. De betrokken supporters gebruiken de aanduiding “homo” of “homo’s” bewust om de tegenstander of haar supporters te kleineren, dan wel als minderwaardig af te schilderen. Het gebruik van het woord ‘homo’ in combinatie met de woorden “alle boeren” in het spreekwoord ‘*alle boeren zijn homo*’ in de context van een voetbalwedstrijd kan om die reden niet als neutraal beschouwd worden, maar als stigmatiserend voor de holebi-gemeenschap en wordt derhalve, in de huidige context bewust als scheldwoord werd gebruikt. Het is te betreuren, dat het woord “homo”, zelfs in de huidige tijd, nog steeds stigmatiserend wordt gebruikt en in ieder geval op een zodanige wijze dat dit gebruik door de betrokkenen als beledigend ervaren kan worden en, getuige de door KBVB als stuk 10 neergelegde brief van stakeholders, ook effectief als beledigend ervaren wordt. In die zin kan het Arbitragecollege de beslissing van de Geschillencommissie dan ook niet volgen en meent zij dat het gebruik van bijkomende kwalificaties of in combinatie met symbolen etc., zoals door de Geschillencommissie genoemd, het gebruik van de aanduiding “homo” enkel kwalijker zou maken, maar niet vereist is om te besluiten, dat het gebruik van de aanduiding “homo’s” in de betrokken spreekwoorden, gelet op de context, waarin deze aanduiding gebruikt wordt, een kwetsende dan wel beledigende strekking heeft en derhalve als (mogelijk) kwetsend dient beschouwd te worden.

Gelet op de nieuwe regelgeving dient het Arbitragecollege het standpunt van de Bondsprocureur en de KBVB dan ook te volgen dat in de huidige situatie niet meer kan verwezen worden naar eerdere jurisprudentie van het BAS gezien het aangepaste artikel B307 en neemt het Arbitragecollege aan dat het spreekwoord ‘*alle boeren zijn homo*’ inderdaad, door de stigmatisering, als kwetsend, minstens als beledigend, kan ervaren worden voor (een deel)

van de (holebi-)gemeenschap en zodoende onder het toepassingsgebied van het nieuwe artikel B307-3 van het Bondsreglement valt.

Immers, hoewel het Arbitragecollege van mening is dat er nog steeds een gewoon opzet vereist is, meent het college dat de verwijzing naar ‘homo’ als scheldwoord inderdaad wetens en willens werd gezongen, wetende (of toch behoren te weten) dat dit potentieel kwetsend kan overkomen en waarbij dit in ieder geval bewust als poging tot belediging werd gezongen.

IV.4.6. Het Arbitragecollege kan RSC Anderlecht bovendien niet volgen in haar incidenteel beroep daar eenzelfde redenering dient op te gaan voor wat betreft de spreekkoren “*enculé, fils de pute*” en “*hij is de hoer van FCB*”. Gezien de nieuwe regelgeving en het nadrukkelijk uitsluiten van het bijzonder opzet, hetwelk unaniem door alle Belgische profclubs is aanvaard, heeft het immers geen belang meer of een persoon of groep van personen zich nog effectief gekwetst voelt door bepaalde uitingen en kan louter gekeken worden naar het feit of de woorden als dusdanig kwetsend kunnen zijn en om die reden worden gezongen.

Het niet volgen van de mogelijke procedure bij dergelijke spreekkoren door de scheidsrechter doet in die zin dan ook niet ter zake, doch het Arbitragecollege volgt RSC Anderlecht in die zin wel in haar standpunt dat dergelijke spreekkoren soms maar van korte duur zijn, waarbij zij opmerkt dat het ook het voetbalspel zelf ten goede komt om het spel niet te moeten onderbreken bij spreekkoren die slechts een beperkte tijd duren.

Het Arbitragecollege kan er alleszins in deze niet om heen dat ook deze spreekkoren op geen enkele wijze de eigen club vooruithelpen en dus alleszins niet als ondersteunende supportersgezangen kunnen worden beschouwd, maar er enkel en alleen op gericht zijn bepaalde personen te viseren en te kwetsen, minstens, zoals trouwens door de raadsman van RSC Anderlecht zelf aangehaald ter zitting, te destabiliseren.

Het Arbitragecollege gaat er daarbij van uit dat wanneer men een persoon wilt destabiliseren dit in de meeste gevallen ook een kwetsende ondertoon heeft, dewelke hier zelfs weinig verborgen is gebleven.

Zodoende kan het Arbitragecollege inderdaad verwijzen naar de beslissing van het Court of Arbitration for Sport dd 16/11/2017 (gebruik van “*eeeh Puto*” in de wedstrijden Mexico/El Salvador & Mexico/Canada) waarin werd gesteld dat het louter gebruik van kwetsende woorden voldoende is voor beteugeling ongeacht de bedoeling van degenen die de woorden uitspreken noch de geviseerde persoon.

In die zin kan het Arbitragecollege zich volledig vinden in de oorspronkelijke beslissing en bijhorende motivatie zoals in extenso uiteengezet in het oordeel van de Geschillencommissie.

Het incidenteel beroep van RSC Anderlecht mist op dit punt alle grond.

IV.4.7. Voorts kan RSC Anderlecht in die zin niet gevolgd worden in haar standpunt dat zij niet aansprakelijk zou zijn voor de gedragingen van haar supporters en verwijst in die zin

naar de talrijke rechtspraak van het BAS (Beslissingen BAS 93/16 dd. 21 februari 2017, overweging 4.2.3.4. en BAS dd. 10december 2014, overweging 5.2.2.), het TAS, alsook naar het artikel B307-4 van het Bondsreglement in combinatie met artikel B307-3. Op basis hiervan kan de objectieve aansprakelijkheid van professionele voetbalclubs voor hun supporters niet ter discussie staan en dient het standpunt van RSC Anderlecht hieromtrent te worden afgewezen.

Het artikel B307-4 stelt duidelijk voorop dat de clubs verantwoordelijk zijn voor de naleving door haar supporters. Aangezien de clubs echter de enige partijen zijn dewelke verbonden zijn door dit reglement, dit reglement hebben aanvaard en de supporters zelf niet gebonden zijn door het reglement, spreekt het voor zich dat deze verantwoordelijkheid ook een aansprakelijkheidscomponent inhoudt, dewelke geponeerd wordt in artikel B307-3 en waarop artikel B307-4 een aanvulling is.

In die zin volgt het Arbitragecollege eveneens de motivatie van de Geschillencommissie dat clubs, door hun aansluiting bij de KBVB, erkennen aansprakelijk te zijn voor het gedrag van hun supporters.

IV.4.8. Het Arbitragecollege is dan ook van oordeel dat om de aangehaalde redenen de beslissing van de Geschillencommissie dient te worden hervormd voor wat betreft de vrijspraak omtrent het spreekkoor “*alle boeren zijn homo’s*” en wijst omgekeerd het incidenteel hoger beroep ingesteld door RSC Anderlecht af.

Het kind mag echter niet met het badwater weggegooid worden en dus moet er ook rekening gehouden worden met alle initiatieven dewelke RSC Anderlecht neemt om, onder andere, racisme en discriminatie uit haar stadion te weren en stelt het Arbitragecollege inderdaad vast dat in het verleden enig gedoogbeleid werd gehanteerd door de bondsinstanties, hetwelk omgekeerd de feiten ook niet kan goedkeuren.

In die zin bevestigt het Arbitragecollege dan ook de oorspronkelijke beslissing opgelegd door de Geschillencommissie dan ook voor wat betreft de spreekkoren “*Enculé fils de pute*” en “*hij is de hoer van FCB*” en legt zij bekomend een boete op van 1.000,00 euro volledig met uitstel voor een periode van één (1) jaar voor wat betreft het spreekkoor “*alle boeren zijn homo’s*”.

IV.5. DE ARBITRAGEKOSTEN:

De kosten van de arbitrage worden begroot als volgt:

-administratieve kosten:	200,00 €
-aanhangig maken van de zaak:	250,00 €
-kosten arbiters:	<u>1.049,86 €</u>
	1.499,86 €

Gelet op de hervormde beslissing is het Arbitragecollege van mening dat de kosten van de beroepsprocedure ten laste van RSC Anderlecht dienen gelegd te worden.

V. BESLISSING:

OM DEZE REDENEN,

Het Arbitragecollege aangesteld volgens het Reglement van het Belgisch Arbitragehof voor de Sport

-verklaart het door het Bondsparket ingestelde beroep tegen de beslissing van de Geschillencommissie Hoger Beroep voor het Profvoetbal van 17 mei 2019 ontvankelijk en gegrond;

-verklaart het door RSC Anderlecht ingestelde incidenteel beroep tegen de beslissing van de Geschillencommissie Hoger Beroep voor het Profvoetbal van 17 mei 2019 ontvankelijk doch ongegrond;

-hervormt de beslissing van de Geschillencommissie Hoger Beroep voor het Profvoetbal van 17 mei 2019;

-bevestigt de door de Geschillencommissie opgelegde boete van 1.000,00 euro voor wat betreft de spreekkoren “*enculé fils de pute*” en “*hij is de hoer van FCB*”;

-veroordeelt RSC Anderlecht tot een bijkomende boete van 1.000,00 euro geheel met uitstel voor een periode van 1 jaar voor wat betreft het spreekkoor “*alle boeren zijn homo’s*”;

-veroordeelt RSC Anderlecht tot de kosten van de arbitrageprocedure en begroot deze op 1.499,86 euro.

Aldus uitgesproken te Brussel op de zetel van het Belgisch Arbitragehof voor de Sport op 9 oktober 2019.

Mathieu ALBERS
Brugsesteenweg, 245/21
8520 KUURNE

Stijn GEUKENS
Cuvelierstraat, 2C
3740 BILZEN

Marinus VROMANS
Brusselstraat, 51
2018 ANTWERPEN

Lid

Voorzitter

Lid